

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**Факультет філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха**

Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
проф. Білашко О.А.
« 19 » 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТИЛІСТИЧНИЙ СИНТАКСИС МОВИ СУЧАСНИХ
УКРАЇНСЬКИХ МАС-МЕДІА**

підготовки	магістра
галузі знань	03 Гуманітарні науки
спеціальності	035 Філологія
спеціалізації	035.01 Українська мова та література
Освітньо-професійна програма	Філологія. Українська мова та література
факультет	філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Вінниця – 2024 рік

Робоча програма «Стилістичний синтаксис мови сучасних українських мас-медіа» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія спеціалізацією 035.01 Українська мова та література.

Освітньо-професійна програма: Філологія. Українська мова та література Другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Мова навчання – українська.

«26» червня 2024 року. 21 с.

РОЗРОБНИК: Завальнюк І. Я., декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха, доктор філологічних наук, професор.

Рецензенти:

1. Іваницька Н. Л., професор кафедри української мови, доктор філологічних наук, професор.
2. Богатько В. В., доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови.

Протокол від «26» червня 2024 року № 14

Завідувач кафедри _____

О. А. Павлушенко

«26» червня 2024 року

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха.

Протокол від «19» серпня 2024 року № 1

Голова НМК _____

Н. І. Кухар

«19» серпня 2024 року

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____

В. П. Крупка

«19» серпня 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність, предметна спеціальність освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>03 Гуманітарні науки</i>	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <i>035 Філологія</i> , спеціалізація: <i>035.01 Українська мова та література</i> . Освітньо-професійна програма: <i>Філологія. Українська мова та література</i>	РІК НАВЧАННЯ:	
		2-й	2-й
		СЕМЕСТР	
		3-й	3-й
		ЛЕКЦІЇ	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 5</i> <i>самостійної роботи здобувача – 10</i>	Ступінь вищої освіти: <i>магістр</i>	20 годин	6 годин
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		10 годин	4 години
		ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ	
		0 годин	0 годин
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		0 годин	0 годин
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		60 годин	80 годин
		ВИД КОНТРОЛЮ: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3 % : 66,7 %

для заочної форми навчання – 10,7 % : 89,3%

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. Мета: ознайомити здобувачів із новими тенденціями у використанні синтаксичних одиниць, проаналізувати їхні стилістичні функції; домогтися засвоєння основних понять навчальної дисципліни; виробити вміння аналізувати синтаксичні явища, простежувати процеси переходу до публіцистичного стилю різнорівневих мовних одиниць з розмовного та (рідше) художнього стилів.

2.2. Завдання:

а) у теоретичному аспекті

- з'ясувати й засвоїти основні поняття і категорії стилістики публіцистичного тексту;
- репрезентувати українські масмедіа початку ХХІ ст. як оновлений соціокультурний феномен на тлі суспільної динаміки;
- ознайомити здобувачів із новою класифікацією газетних жанрів, зважаючи на їхній розвиток й оновлену актуалізацію диференційних ознак;
- простежити функційні зміни в сучасних українських масмедіа та їхню проєкцію на стилістичні ресурси синтаксису;
- знати структурно-стилістичні особливості й оновлені значеннєві навантаження найтипівіших синтаксичних одиниць мови сучасних українських масмедіа, спричинені суб'єктивними інтенціями мовця, жанровим різновидом публікації та потребами суспільної комунікації;
- окреслити нові явища у функціонуванні найуживаніших одиниць синтаксису;
- простежити взаємодію засобів публіцистичного, розмовного та (рідше) художнього стилів сучасної української літературної мови;

б) у практичному аспекті:

- навчитися виокремлювати усталені та нові тенденції функційно-стилістичної репрезентації досліджуваних структур у мові українських масмедіа першого десятиріччя ХХІ ст. порівняно з радянським періодом розвитку преси;
- уміти визначати основні стилістичні функції синтаксичних одиниць у медійному контексті, ураховуючи динаміку мовних норм і тенденцій суспільного життя;
- вирізняти особливості комунікативного призначення, прагматичні потенції та реалізації синтаксичних одиниць у різножанрових газетних текстах;
- навчитися розмежовувати загальноновживані та закріплені за жанрами синтаксичні конструкції, умотивовувати специфіку цієї спеціалізації;
- ознайомити зі стилістичними прийомами та способами використання мовного матеріалу відповідно до умов і цільової настанови;
- виробити вміння оцінювати стилістичні можливості мовних засобів;
- підвищувати культуру мовлення здобувачів СВО магістра.

2.3 Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність проводити дослідження на належному рівні.

2.3.2. Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, потрібного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

2.4. Результати навчання за освітньо-професійною програмою «Філологія. Українська мова та література»:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною мовою для реалізації письмової комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною мовою.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. МОВА УКРАЇНСЬКИХ МАСМЕДІА В КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІЙ ПАРАДИГМІ

ТЕМА 1. Проблематика навчальної дисципліни «Стилістичний синтаксис мови сучасних українських масмедіа» та основні завдання її вивчення

Інформаційний обсяг теми. Предмет, мета і завдання дисципліни, теоретичне і практичне значення її вивчення. Зв'язок дисципліни з іншими

науками й навчальними дисциплінами (сучасна українська літературна мова, стилістика української мови, культура мови, журналістика тощо). Поняття *мова засобів масової інформації* як об'єкт лінгвістичного дослідження. Українська преса як різновид мови засобів масової інформації. Основні ознаки мови української преси. Мова засобів масової інформації у функційно-стилістичному аспекті. Методи вивчення медіатекстів.

ТЕМА 2. Мова сучасних українських масмедіа на тлі соціальної динаміки

Інформаційний обсяг теми. Мова преси як жанровий різновид публіцистичного стилю. Екстенсивні процеси в розвиткові й дослідженні мови преси. Зміни в тематиці й змісті мови української преси початку ХХІ ст., чинники, що їх зумовлюють. Когнітивізм як новий принцип лінгвістичної науки. Медіалінгвістика, предмет її вивчення. Прагматичний підхід до аналізу мови сучасних українських газет. Структурно-стилістичне оновлення мовленнєвого акту в українській пресі. Жанровість у сучасній українській газеті. Основні жанрові групи і види жанрів. Принципи, покладені в основу жанрової класифікації. Поняття внутрішньожанрової диференціації. Нові явища в системі жанромислення.

ТЕМА 3. Стильова специфіка і соціальна маркованість синтаксичних одиниць мови українських масмедіа

Інформаційний обсяг теми. Синтаксичні одиниці на тлі жанрової диференціації газетної мови. Прості двоскладні речення, складносурядні речення, складнопідрядні речення з детермінантними підрядними частинами, складні багатокомпонентні речення, вставні та вставлені компоненти як одиниці, властиві усім жанрам. Жанрова спеціалізація синтаксичних одиниць. Інформаційні жанри і їхні типові (спеціалізовані) синтаксичні одиниці. Аналітичні жанри і їхні спеціалізовані синтаксичні одиниці. Художньо-публіцистичні жанри і їхні типові синтаксичні одиниці. Рекламні жанри і їхні спеціалізовані синтаксичні одиниці. Основні функційні зміни в сучасній українській пресі та їх вплив на стилістичні ресурси синтаксису.

ТЕМА 4. Основні тенденції стилістичного використання синтаксичних одиниць у мові сучасних українських масмедіа

Інформаційний обсяг теми. Специфічні риси синтаксису сучасної медійної мови та тенденції, що їх визначають: тенденція до узагальнення синтаксичних одиниць; тенденція до посилення їхньої експресивності та оцінності. Експресивізація української газетної мови. Поняття експресії. Різноманіття форм вияву експресії. Експресивний синтаксис як окремий напрямок синтаксичних досліджень. Критерії визначення статусу експресивної конструкції. Найтиповіші експресивні побудови в сучасній українській газетній мові. Експліцитні й імпліцитні тенденції в конструкціях, транспонованих з розмовного синтаксису. Тенденція до розчленування синтаксичних структур (членів речення, простих і складних речень) й

актуалізація відокремленого в такий спосіб компонента. Активізація експресивно-оцінних конструкцій як стилістичний прийом увиразнення газетних контекстів. Особливі композиційні і водночас функційно-стилістичні прийоми української газетної мови.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІЙНІ ВИЯВИ СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У МОВІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ МАСМЕДІА

ТЕМА 5. Стилiстичне навантаження простих двоскладних речень

Інформаційний обсяг теми. Функційні вияви головних членів двоскладного речення. Зміни у функціонуванні структурно-семантичних типів підмета. Категорійна семантика (основні значення) та нові тенденції у функціонуванні підметів у мові сучасної української преси. Нові явища у використанні структурно-граматичних типів присудка. Прості дієслівні присудки в ролі експресивних засобів. Стилiстично марковані форми вираження простого дієслівного присудка. Дієслівний складений присудок. Структура, семантика й стилістичні особливості його складових. Спеціалізовані і неспеціалізовані форми дієслівного складеного присудка. Типологія модальних значень допоміжних дієслів. Синтетичні й аналітичні форми допоміжного компонента. Іменний складений присудок. Специфіка використання у медійному контексті його складників: зв'язки і призв'язкового компонента. Інноваційні процеси у функціонуванні іменного складеного присудка.

Функційно-стилiстичні особливості вживання другорядних членів речення. Функційне навантаження означень, спричинене змінами у їхній семантиці. Найпоширеніші засоби вираження об'єктних відношень у сучасних масмедійних текстах. Традиційні і нові тенденції у функціонуванні додатків. Специфіка стилістичного використання семантичних груп обставин у мові українських масмедіа початку ХХІ ст. Інноваційні тенденції у вживанні обставин. Обставини у функції заголовкових комплексів.

ТЕМА 6. Стилiстичне використання простих односкладних речень

Інформаційний обсяг теми. Означено-особові речення як репрезентанти стильової економності. Специфічне призначення неозначено-особових речень. Зміни у семантичному наповненні головного члена неозначено-особових речень. Змістова переорієнтація узагальнено-особових речень. Безособові односкладні речення, різноплановість їхньої семантики у мові української преси. Безособові конструкції на *-но*, *-то* як структури, що становлять національну специфіку синтаксису української мови. Стилiстична вагомість безособових односкладних речень. Інфінітивні речення як дієвий експресивний засіб у мові сучасних українських масмедіа. Нові тенденції у функційно-стилiстичній презентації інфінітивних речень. Інноваційні явища у використанні номінативних речень.

ТЕМА 7. Функційно-стилiстична спроможність неповних речень

Інформаційний обсяг теми. Функційно-семантичні й комунікативно-інтенційні особливості вживання власне-неповних речень. Основні стилістичні функції неповних речень з неназваним підметом у монологічних газетних текстах. Неповні речення з пропущеним присудком у діалогічному мовленні (жанр інтерв'ю). Неповні двоскладні речення з пропущеними другорядними членами. Неповні односкладні речення як стилістичні засоби. Неповні речення у ролі заголовків газетних публікацій. Функційно-змістове оновлення еліптичних речень. Активізація у мові сучасної преси речень з еліпсисом присудка зі значенням дієслова буття, наявності. Інновації у функціонуванні еліптичних речень.

ТЕМА 8. Стилiстичний потенцiал простих ускладнених речень

Інформаційний обсяг теми. Проблематика дослідження речень зі вставними і вставленими компонентами. Активізація вставних одиниць у мові сучасних українських масмедіа. Семантичні групи та комунікативно-прагматичні функції вставних одиниць. Зміни у семантичному наповненні вставних одиниць і кількісній презентації їх у мові сучасних українських масмедіа. Основні тенденції у використанні вставних конструкцій. Семантичні типи вставлених одиниць у публіцистичному стилі: інформативний, оцінний, логічний, ситуативний. Стилiстичнi функцiї вставлених конструкцiй у мовi української преси. Нові явища у функціонуванні вставлених одиниць.

ТЕМА 9. Функцiйна реалiзацiя рiзнотипних за модальнiстю й експресiєю речень

Інформаційний обсяг теми. Речення питальної модальності, їхня класифікація. Стилiстичнi можливостi власне-питальних речень у сучасному медiйному контекстi. Традицiйнi i новi тенденцiї у їхньому використаннi. Поєднання «питання-вiдповiдь» як стилiстичний засiб. Стилiстичнi функцiї риторичних питань. Специфіка компонування заголовків питального і непитального типів. Нові тенденції в актуалізації та стилістичному навантаженні речень спонукальної модальності. Заголовки спонукального типу. Окличні речення як мовні одиниці, що реалізують емотивну функцію мови. Окличні конструкції із заповненими і незаповненими синтаксичними позиціями. Біфункційні речення як структурні аналоги розповідних, спонукальних, питальних чи бажальних речень. Стилiстичнi вияви бiфункцiйних речень. Власне-окличні речення у сучасних українських масмедієвих контекстах та їхні стилістичні спроможності. Окличні парцеляти в ролі виразного стилістичного засобу. Інтeртекстуальнi елементи в заголовкових комплексах окличного типу.

ТЕМА 10. Оновлена стилістична конотативність складносурядних речень

Інформаційний обсяг теми. Стилiстичнi функцiї результативно-висновкових складносурядних речень. Нові явища в активізації сполучних засобів у протиставних складносурядних реченнях. Зiставнi складносуряднi

речення як одиниці увиразнення газетного контексту. Інновації в сполучниковому оформленні розділових складносурядних речень. Комунікативна спрямованість градаційних складносурядних речень та їхнє структурно-семантичне оновлення. Стилiстична маркованість приєднувальних складносурядних речень.

ТЕМА 11. Функційно-стилiстичні вияви складнопідрядних речень із прислiвними підрядними частинами

Інформаційний обсяг теми. З'ясувальні складнопідрядні речення, специфіка їхнього структурно-семантичного оформлення в українських газетних контекстах. Означальні складнопідрядні речення як засоби увиразнення й уточнення інформативного викладу. Особливості сполучникового оформлення означальних складнопідрядних речень. Стилiстична роль газетних заголовків з означальними складнопідрядними реченнями у їхньому складі. Функційні особливості складнопідрядних речень займенниково-співвідносного типу.

ТЕМИ 12–13. Нові семантико-стилiстичні вияви складнопідрядних речень із детермінантними підрядними частинами

Інформаційний обсяг теми. Розширення кола сполучних засобів та його вплив на активізацію складнопідрядних причинових речень. Специфіка актуалізації маркерів семантико-синтаксичних відношень у структурі складнопідрядних допустових речень. Нові тенденції у функціонуванні складнопідрядних часових речень. Семантична диференціація та нове стилістичне забарвлення складнопідрядних умовних речень. Нові особливості функціонування складнопідрядних цільових речень. Транспозиційні процеси у функційній зоні сполучників складнопідрядних наслідкових речень. Експресивно-емоційна виразність складнопідрядних порівняльних речень. Стилiстичні відтінки складнопідрядних речень відповідності. Специфіка використання складнопідрядних речень з підрядними супровідними частинами.

ТЕМА 14. Парцеляція як синтаксичне явище і засіб стилістичної актуалізації змісту

Інформаційний обсяг теми. Парцеляція як синтаксичне явище і засіб стилістичної актуалізації змісту. Критерії розмежування понять «парцеляція» і «приєднання». Парцеляція однорідних членів речення як засіб створення емоціогенних контекстів. Парцеляція другорядних членів речення. Способи вираження парцелятивів. Комунікативно-прагматичні та стилістичні функції парцельованих членів простого речення. Специфіка парцелювання складносурядних речень. Неповнота сурядних парцельованих частин. Сурядні парцельовані частини в ролі лідів, початків текстів та ендінгів сучасних українських газетних публікацій. Стилiстичні функції парцельованих складносурядних речень. Формально-синтаксичні та функційно-стилiстичні особливості парцелювання складнопідрядних речень.

Класифікація парцелятів за позиційною ознакою: контактні, дистантні й абзацні. Стилiстичні функції парцельованих складнопідрядних речень.

ТЕМА 15. Специфіка приєднування в мові сучасних українських масмедіа

Інформаційний обсяг теми. Основні диференційні ознаки приєднування. Дискусійність щодо кваліфікації і класифікації приєднувальних речень. Власне-приєднувальні конструкції, способи ускладнення їхньої структури. Функційно-стилістичне навантаження власне-приєднувальних конструкцій. Композиційно-стилістичні прийоми актуалізації явища приєднування. Стилiстичний потенціал неповних приєднувальних речень. Функційно-стилістичні параметри повних приєднувальних конструкцій. Власне-приєднувальні сполучні засоби як найтипiвiші увиразнювачі стилістичного навантаження приєднувальних речень. Вставні слова у ролі сполучних засобів. Стилiстичний прийом градації у функціонуванні приєднувальних конструкцій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІНД	С.Р.		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІНД	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. МОВА УКРАЇНСЬКИХ МАСМЕДІА В КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІЙ ПАРАДИГМІ												
Тема 1. Проблематика навчальної дисципліни «Стилiстичний синтаксис мови сучасних українських масмедіа» та основні завдання її вивчення.	4	2				2	6	2				4
Тема 2. Мова сучасних українських масмедіа на тлі соціальної динаміки.	8	2				6	6					6
Тема 3. Стилiсова специфіка і соціальна маркованість синтаксичних одиниць мови українських масмедіа.	9	2	1			6	4		2			2
Тема 4. Основні тенденції стилістичного використання синтаксичних одиниць у мові сучасних	9	2	1			6	4	2				2

українських масмедіа.												
Разом за розділом 1	30	8	2			20	20	4	2			14
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІЙНІ ВІЯВИ СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У МОВІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЗЕТНОЇ ПЕРІОДИКИ												
Теми 5-6. Стилiстичне навантаження простих двоскладних та простих односкладних речень.	4	2				2	16					16
Тема 7. Функцiйно-стилiстична спроможнiсть неповних речень.	8					8	10					10
Тема 8. Стилiстичний потенцiал простих ускладнених речень.	6	2	2			2	6					6
Тема 9. Функцiйна реалiзацiя рiзнотипних за модальнiстю й експресiєю речень.	8	2	2			4	8	2				6
Тема 10. Оновлена стилiстична конотативнiсть складносурядних речень.	2	2					6					6
Теми 11-13. Функцiйно-стилiстичнi вияви складнопiрядних речень.	16	2	2			12	14					14
Теми 14-15. Парцеляцiя та приєднування як синтаксичнi явища i засоби стилiстичної актуалiзацiї змiсту.	16	2	2			12	10		2			8
Разом за розділом 2	60	12	8			40	70	2	2			66
УСЬОГО ГОДИН	90	20	10			60	90	6	4			80

5. Теми лекційних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Проблематика навчальної дисципліни «Стилістичний синтаксис мови сучасних українських масмедіа» та основні завдання її вивчення.	2	2
2.	Мова сучасних українських масмедіа на тлі соціальної динаміки.	2	
3.	Стильова специфіка і соціальна маркованість синтаксичних одиниць мови українських масмедіа.	2	
4.	Основні тенденції стилістичного використання синтаксичних одиниць у мові сучасних українських масмедіа.	2	2
5.	Стилістичне навантаження простих двоскладних та простих односкладних речень.	2	
6.	Стилістичний потенціал простих ускладнених речень.	2	
7.	Функційна реалізація різнотипних за модальністю й експресією речень.	2	2
8.	Оновлена стилістична конотативність складносурядних речень.	2	
9.	Функційно-стилістичні вияви складнопідрядних речень.	2	
10.	Парцеляція та приєднування як синтаксичні явища і засоби стилістичної актуалізації змісту.	2	
УСЬОГО ГОДИН		20	6

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Тема 1. Синтаксичні одиниці в мові сучасних українських масмедіа: стильова специфіка, тенденції функціонування.	2	2
2.	Тема 2. Стилістичне навантаження простих ускладнених речень.	2	

3.	Тема 3. Стилiстичнi особливостi рiзнотипних за модальнiстю й експресiєю речень.	2	
4.	Тема 4. Функцiйно-стилiстичнi спроможностi складнопiдрядних речень у мовi сучасних українських масмедiа.	2	
5.	Тема 5. Стилiстична роль парцеляцiї i приєднування як явища розмовного синтаксису.	2	2
УСЬОГО ГОДИН		10	4

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Теми iндивiдуальних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Самостiйна робота

№ з/п	Назва теми	Кiлькiсть годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Проблематика навчальної дисциплiни «Стилiстичний синтаксис мови сучасних українських масмедiа» та основнi завдання її вивчення.	2	4
2.	Мова сучасних українських масмедiа на тлi соцiальної динамiки.	6	6
3.	Стилiсова специфiка i соцiальна маркованiсть синтаксичних одиниць мови українських масмедiа.	6	2
4.	Основнi тенденцiї стилiстичного використання синтаксичних одиниць у мовi сучасних українських масмедiа.	6	2
5.	Стилiстичне навантаження простих двоскладних речень.		8
6.	Стилiстичне використання простих односкладних речень.	2	8
7.	Функцiйно-стилiстична спроможнiсть неповних речень.	8	10
8.	Стилiстичний потенцiал простих ускладнених речень.	2	6
9.	Функцiйна реалiзацiя рiзнотипних за модальнiстю й експресiєю речень.	4	6
10.	Оновлена стилiстична конотативнiсть складносурядних речень.		6
11.	Функцiйно-стилiстичнi вияви складнопiдрядних речень з прислiвними пiдрядними частинами.	6	6

12-13.	Нові семантико-стилістичні вияви складнопідрядних речень з детермінантними підрядними частинами.	6	8
14.	Парцеляція як синтаксичне явище і засіб стилістичної актуалізації змісту.	6	4
15.	Специфіка приєднування в газетному контексті.	6	4
УСЬОГО ГОДИН		60	80

Підготовка здобувачами наукових доповідей чи реферативних повідомлень (у паперовому форматі чи комп'ютерному режимі «Презентація») на запропоновану викладачем тему.

Орієнтовна тематика:

1. Роль засобів масової інформації в динаміці мовних процесів.
2. Методологічні основи дослідження публіцистичного дискурсу.
3. Лінгвістичні та екстралінгвістичні чинники жанрового різноманіття газетних текстів.
4. Основні види медіатекстів: новини, інформаційна аналітика, публіцистика, реклама.
5. Лінгвомедійні особливості реклами.
6. Лінгвомедійні особливості публіцистичних текстів.
7. Лінгвомедійні особливості інформаційної аналітики.
8. Способи типологічного опису медіатекстів.
9. Мова засобів масової інформації й інформаційна картина світу.
10. Мова засобів масової інформації в культурологічному аспекті.
11. Мова засобів масової інформації у функційно-стилістичному аспекті.
12. Використання стилістичних прийомів розмовного мовлення в публіцистиці.
13. Вплив синтаксису розмовної мови на публіцистичний стиль.
14. Експресивний синтаксис – визначальна риса сучасних масмедійних публікацій.
15. Засоби експресивного синтаксису в мові газет «Голос України», «Дзеркало тижня».
16. Засоби експресивного синтаксису на шпальтах вінницьких видань.
17. Оновлена стилістична роль вставних і вставлених одиниць у мові українських масмедіа початку ХХІ ст.
18. Стилістичне навантаження відокремлених членів речення в мові сучасних українських масмедіа.
19. Незакінчені речення в мові українських масмедіа як особливий стильовий прийом.
20. Парцеляція в структурі газетного заголовка (на матеріалі газет «Вінниччина», «Голос України»).
21. Парцеляція в структурі газетного заголовка (на матеріалі газет «Молодь України», «Україна молода»).

22. Структурно-семантичні типи речень із невербалізованими другорядними членами речення (на матеріалі газет «Україна молода», «Слово Просвіти»).

23. Структурно-семантичні типи речень із невербалізованими головними членами речення (на матеріалі газет «День», «Культура і життя»).

24. Структурно-семантичні типи речень із невербалізованими другорядними членами речення (на матеріалі газети «Літературна Україна»).

25. Структурні типи заголовкових комплексів (на матеріалі газет «Урядовий кур'єр», «Дзеркало тижня»).

26. Стилiстична маркованiсть складносурядних речень (на матеріалі українських газет (за вибором здобувача).

27. Стилiстичне навантаження складнопiдрядних речень (на матеріалі українських газет (за вибором здобувача).

28. Функцiйно-стилiстичнi вияви складних безсполучникових речень (на матеріалі українських газет (за вибором здобувача).

10. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Не передбачено навчальним планом

11. Методи та технології навчання

Пояснювально-ілюстративний метод: повідомлення інформації з використанням різних засобів з подальшим усвідомленням такої інформації та її фіксацією у пам'яті здобувачів. Найчастіше метод реалізується на лекціях у формі розповіді чи пояснення складного теоретичного та (або) великого за обсягом навчального матеріалу.

Репродуктивний метод: відтворення і повторення способу діяльності за сформованим динамічним стереотипом дій. Метод є корисним для засвоєння основних понять.

Метод проблемного викладу навчального матеріалу передбачає створення проблемних ситуацій, надання допомоги здобувачам у їхньому аналізі з подальшим спільним розв'язанням поставлених завдань.

Частково-пошуковий (евристичний) метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного розв'язання пізнавального завдання. При цьому здобувачі опановують різні способи пошуку інформації, формують переконаність в істинності нових знань, аналізують достовірність отриманих результатів та можливі помилки й труднощі.

Дослідницький метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного розв'язання завдань наукового характеру з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. При вивченні навчальної дисципліни здобувачі можуть виконувати науково-дослідні завдання з подальшим оформленням та оприлюдненням отриманих наукових результатів. При цьому викладач орієнтує здобувачів на проведення досліджень, долучає до їхньої самостійної організації.

Серед *словесних методів навчання* увагу акцентуємо на лекції, навчальній дискусії, диспуті, консультації.

Активізовано комп'ютерну презентацію, відеометоди поєднані з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційними та мультимедійними.

Під час практичних занять будуть використані новітні *методи: групове навчання, мозковий штурм, робота в парах*.

На чільному місці перебуватиме індивідуальна науково-дослідна робота.

Технології навчання: традиційні і особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні. Для активізації освітнього процесу передбачено застосування *проблемних лекцій, ділових ігор, занять-дискусій* тощо.

Самостійна робота полягає в опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку потрібної інформації, доборі та огляді літературних джерел за певною тематикою, виконанні індивідуальних завдань тощо.

12. Критерії та методи оцінювання

Результати освітньої діяльності здобувачів ступеня вищої освіти магістра оцінюються згідно з «Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського»:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань здобувач спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ

С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНІЙ
Д 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність здобувачів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається неусвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
Ф 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

Методи оцінювання: усні та письмові тести, проєкти, презентації.

Поточний контроль буде проводитися на лекційних і практичних заняттях за допомогою таких методів: усного і письмового опитування, тестування, виступів на практичних заняттях, підготовки й демонстрації презентацій, портфоліо та ін. Окремо оцінюємо самостійну роботу з кожної теми.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових балів, одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульні контролю); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за підготовку індивідуальних завдань у формі доповідей, презентацій на практичних заняттях тощо. За різні форми навчальної діяльності – поточне засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи – здобувач може одержати 70 балів.

На підсумковий (семестровий) контроль – екзамен – відведено 30 балів.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА																								Підсумковий контроль (екзамен)	Загальна кількість балів				
РОЗДІЛ 1 – 20 балів								РОЗДІЛИ 2-3 – 50 балів																					
T1		T2		T3		T4		T5		T6		T7		T8		T9		T10		T11		T12 -13		T14		T15		30	100
Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.		
2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3		

Шкала оцінювання: стобалова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		Для екзамену
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОБОВ'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

14. Методичне забезпечення

1. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни: навчальна програма, робоча навчальна програма, тексти лекцій,

тестові завдання, ректорські контрольні роботи, завдання для самостійної роботи, питання до екзамену, перелік основної і додаткової літератури тощо.

2. Завальнюк І. Я. Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХХІ століття: функціональний і прагмалінгвістичний аспекти: монографія. Вінниця : Нова Книга, 2009. 400 с.

3. Завальнюк І. Я. Синтаксис мови сучасної української газетної періодики : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 312 с.

4. Завальнюк І. Я. Прагмастилістика синтаксичних одиниць у засобах масової інформації: Тестовий контроль: збірник завдань. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 164 с.

5. Хрестоматія наукових статей із тематики навчальної дисципліни (бібліографічний опис і текстовий матеріал).

15. Рекомендована література

Основна

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : навч. посіб. для студентів філол. спец. вищих навч. заклад. Львів : Світ, 2003. 432 с.

2. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ: КММ, 2019. 208 с.

3. Денисенко З. Парцеляція як явище експресивного синтаксису. *Мовознавчий вісник* : зб. наук. праць / наук. ред. Г. І. Мартинова. Черкаси, 2008. Вип. 6. С. 67–73.

4. Дудик П. С. Стилiстика української мови : навч. посiб. для студентiв вищих навч. заклад. Київ : Видавн. центр «Академія», 2005. 368 с.

5. Завальнюк І., Думанська А. Специфіка мовного вираження національної ідентичності особистості в жанрі телевізійного інтерв'ю. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки* / Редкол.: С. М. Ніколаєнко (відп. ред.) та ін. Київ : Міленіум, 2018. Вип. 281. С. 163–169.

6. Завальнюк І. Я. Прагмастилістика синтаксичних одиниць у мові засобів масової інформації. Тестовий контроль : зб. завд. Вінниця : Нілан, 2016. 164 с.

7. Завальнюк І. Я. Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХХІ століття: функціональний і прагмалінгвістичний аспекти : монографія. Вінниця : Нова Книга, 2009. 400 с.

8. Завальнюк І. Я. Другорядні члени речення як поширювачі структурної основи речення: критерії та прийоми розмежування неморфологізованих форм. *Філологічний дискурс*. Хмельницький, 2020. Вип. 10. С. 228–238.

9. Завальнюк І. Я. Нові структурно-семантичні й стилістичні вияви синтаксичних одиниць у ролі заголовків сучасних українських газетних текстів (на матеріалі періодичних видань Вінниччини). *Граматичний*

простір сучасної лінгвоукраїністики. Катерині Григорівні Городенській : науковий збірник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. С. 383–394.

10. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2006. 378 с.

11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-Київ, 2008. 712 с.

Додаткова

1. Єрмоленко С. Я. Лінгвостилістика: основні поняття, напрями й методи дослідження. *Мовознавство*. 2005. № 3–4. С. 112 – 125.

2. Завальнюк І. Я. Комунікативно-прагматичні функції та стилістичні вияви вставних одиниць у сучасному українському газетному мовленні. *Українська мова*. 2009. № 1. С. 15 – 32.

3. Завальнюк І., Прокопчук Л. Інтерактивні методи, форми і прийоми у формуванні мовнокомунікативної компетенції студентів-філологів на заняттях із «Культури мови». *Modern Technologies in Education. Collective Scientific Monograph*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2019. Р. 276–289.

4. Завальнюк І., Мельник Г. Мовні девіації в теледіалогах-інтерв'ю ранкових шоу-програм. The 5 th International scientific and practical conference «World science: problems, prospects and innovations» (January 27–29, 2021). Perfect Publishing, Toronto, Canada, 2021. Р. 568–574.

URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiyaworld-science-problems-prospects-and-innovations-27-29-yanvarya-2021-godatoronto-kanada-arhiv/>

5. Завальнюк І. Речення питальної модальності в сучасній українській пресі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Сер. 10. Проблеми граматики і лексикології української мови : зб. наук. праць / відп. ред. М. Я. Плющ. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. Вип. 4. С. 36–46.

6. Завальнюк І. Синтаксичні засоби експресивізації мови українських газет сьогодення. *Актуальні проблеми синтаксису: сучасний стан і перспективи дослідження* : матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 110-річчю від дня народження професора Іларіона Слинька (Чернівці, 16–17 червня 2022 р.) / за ред. С. Т. Шабат-Савки. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 107–109.

7. Котович В. Ойконімія України як лінгвокультурний феномен : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2020. 448 с.

8. Чабаненко В. А. Стилїстика експресивних засобів української мови : монографія. Запоріжжя : Вид-во Запорізького держ. ун-ту, 2002. 351 с.

9. Zavalniuk I., Kholod I., Bohatko V., Pavlyuk O. Lexical-syntactical repetition in the system of stylistic figures: status, specification, functions. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Vol. 12 (1). Special Issue (12/01-XXV). Р. 268–274.

URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120125/papers/A_48.pdf

16. Інформаційні ресурси в мережі «Інтернет»

1. [Портал «Нова мова». Статті про мову. Консультації. Словники.](http://www.novamova.com.ua/)
(www.novamova.com.ua/).
2. [Мова.info Лінгвістичний портал](http://www.mova.info) (www.mova.info).
3. [Мова. Київ. Уа – сайт, присвячений питанням мови](http://www.mova.kiev.ua)
(www.mova.kiev.ua).
4. [Українська мова. Енциклопедія](http://www.litopys.org.ua/ukrmova/um) ([www/litopys.org.ua/ukrmova/um.](http://www.litopys.org.ua/ukrmova/um)).
5. [Українська Вікіпедія. Категорія «Мовознавство»](http://uk.wikipedia.org/wiki/)
(uk.wikipedia.org/wiki/).
6. [Сторінка української мови в бібліотеці](http://www.ukrcenter.com/display.asp?)
(www.ukrcenter.com/display.asp?).